

מתווה להערכה באמצעות תלקיט בתחום "גאוגרפיה- אדם וסביבה"

מאפייני התלקיט:

מכשיר המשלב הוראה והערכה ;
מכשיר להערכה מתמשכת של תהליך ותוצר ;
דרך ליצירת דו שיח ושיתוף פעולה מתמשך בין המורה לתלמיד, בהם שניהם מעריכים במשותף את צמיחתו של התלמיד בלימודים ;
שיטה המאפשרת ראייה מקיפה של הישגי התלמיד לגבי טווח רחב של תכנים ;
דרך לתיעוד מספק של דמות התלמיד בתחום תוכן מסוים ;
מכשיר המאפשר לתלמיד לזהות את נקודות החולשה ונקודות החוזק שלו בלימודים ;
שיטה לעודד תלמידים להשתתף וליטול אחריות ללימודיהם ;
שיטה לסיוע לתלמיד בטיפוח המשמעת, ההכוונה וההערכה העצמית שלו ;
מקור טוב להספקת מידע לנמענים שונים לגבי הישגי התלמידים.

שלושה סוגים עיקריים של תלקיטים:

- (1) תלקיט עבודות נבחרות : זהו אוסף של דוגמאות שנצבר לאורך זמן ומציג את העבודות הטובות והמייצגות ביותר של התלמיד.
 - (2) תלקיט תהליך : זהו תיק הכולל דוגמאות המייצגות את תהליך העבודה של התלמיד. הוא כולל עבודות גמורות ועבודות שטרם הושלמו, עבודות מוצלחות יותר ומוצלחות פחות ואף כאלה שננטשו, רעיונות, מתארים וכדומה. ההנחה היא שגם הניסיונות המוצלחים פחות מספקים מידע רלוונטי לצורך דיון בהתפתחות הלומד.
 - (3) תלקיט משולב, הכולל את שני התלקיטים הראשונים. בוחרים מתוך תלקיט התהליך פריטים שכוללים אותם בתלקיט העבודות הנבחרות, המהווה תת תיק בתלקיט השלם.
- מתוך : בירנבוים מנוחה, "חלופות בהערכת הישגים", רעננה, הוצאת רמות, תשנ"ז, 1997, עמודים 91-108.

מומלץ לבנות תלקיט משולב.

התלקיט המשולב מורכב ממגוון פריטים המייצגים את תהליכי הלמידה שהתרחשו בכיתה, את הרעיונות והערכים שביבם התרחשה הלמידה ואת המיומנויות והכישורים שתורגלו. התלקיט יכול לכולל מיומנויות גנריות וגאוגרפיות כמו : מפות, תרשימים, גרפים, תצלומים וכדומה. הפריטים יכולים להיות פריטים כתובים, חומר מוקלט או חזותי וכן ראיות מסוגים שונים לכך שהתרחשה למידה משמעותית, ביניהן עבודות גמורות, עבודות בתהליך, טיוטות, תשובות למבחן, רפלקציה של התלמיד לגבי עבודותיו, מדגמי הערכות מורה, הערכות עמיתים וכדומה. התלקיט יכול לכולל מטלות ביצוע, ומשימות המחייבות חשיבה.

חשוב לצרף מחוונים לפיהם מנתחים התלמיד והמורה את שלבי הלמידה שעבר התלמיד והשלב אותו השיג במהלך הלמידה. רצוי לבצע גם תהליכי הערכת עמיתים, או הערכת מומחים.

דוגמה לתכולת תלקיט ב"גאוגרפיה- אדם וסביבה":

- דו"חות על תהליכי למידה חוץ כיתתיים, עדויות מצולמות מתהליכים אלה, כתיבה תיאורית וניתוחית של אירועים אלה
- דו"ח על חקירה שערך התלמיד בשדה; כולל רפלקציה על תהליך הלמידה, והתייחסות לתהליכי למידה קבוצתיים
- כתיבה או מאמר או בלוג בנושא סביבתי המייצג יחסי גומלין אדם - סביבה
- משחק או דגם שבנה התלמיד לצורך הסבר תופעה גאוגרפית
- סיכום מאמרים לגבי תופעות גאוגרפיות רלבנטיות לנושא שהתפרסמו במהלך השנה באמצעי התקשורת
- מצגת, מיצג, כרזה שהתלמיד הכין להסבר נושא מסוים ב"גאוגרפיה – אדם וסביבה"
- ראיון שהתלמיד ערך עם מומחה באחד מתחומי הלמידה
- שאלונים לקהל יעד מוגדר וניתוחם

התלקיט יכול התייחסות לתהליך העבודה, רמת ודרך שיתוף הפעולה בצוותי העבודה, הערכה של שלבי ההצגה של התוצרים, דיבור בציבור, מעורבות התלמיד בעשייה ומידת האחריות שגילה תוך כדי ביצוע המשימות.

התלקיט הוא אישי. כל תלמיד אחראי לעריכת תלקיט משלו. חלק מהעבודות שיוצגו בתלקיט הן קבוצתיות, אך תמיד יש בהן חלק אישי. התלקיט יוכן בתוך קלסר ויכיל עדויות מן הלמידה במהלך תקופה מוגדרת, רצוי כול השנה.

הצעה למחווין:

ציון לתלמיד		תיאור מרכיבי המשימה	סוג המשימה	
הפריטים הנבדקים	משקל יחסי (באחוזים)		המשימות עליהן עבדו הנ:	משימה א' 13 נק'
ציון סופי לתוצר התלמיד	11	שתי המשימות מבוססות מקורות/מידע. כל אחת מהמשימות כוללת: ▪ ביטוי לרעיונות מדעיים	1.	
צירוף עדויות הכוללות: ▪ משימה ▪ מחווין ועדויות	2		2.	

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית
 אגף חברה ורוח
 הפיקוח על הוראת "גאוגרפיה – אדם וסביבה" ו"מולדת, חברה ואזרחות"

להערכה באמצעותו תוצר התלמיד		ו/או תכנים מדעיים.	3.	
		ביטוי להבנה ולשימוש	4.	
ציון סופי לתוצר התלמיד	11	במיומנות הערכת אמיונות מקור מידע.	5.	משימה ב' 13 נק'
צירוף עדויות הכוללות:	2	ביטוי להבנה ושימוש במיומנות חשיבה אחת נוספת לפחות.	6.	
משימה מחוון ועדויות להערכה באמצעותו תוצר התלמיד (עבודה מקורית ומתוקנת)		בשתי המשימות תופעלנה מיומנויות שונות.	7.	
			8.	
ציון סופי לתוצר התלמיד	12	משימה המאפשרת אופני ביטוי מגוונים כמו: תרשים, ציור, הכנת מצגת מחשב, כתיבה אישית, מיפוי מושגים, המחזה, בניית דגמים, טיול במצלמה וכדומה.		משימה המשלבת אופני ביטוי מגוונים/ משימה המשלבת דרכי הוראה מגוונות 24 נק'
צירוף עדויות הכוללות:	12	התלמיד יצרף הסבר לתוצר ובו תהיה התייחסות לרעיונות הגאוגרפיים ו/או לתכנים הנלמדים בעבודתו. הסבר לבחירת אופן הביטוי הייצוג שנבחר ומגבלותיו.	1.	
תוצר התלמיד (עבודה מקורית ומתוקנת)		הסבר כתוב של התוצר משימה מחוון ועדויות להערכה באמצעותו	2.	
			3.	
			4.	
ציון סופי לתוצר הקבוצתי	22	משימה קבוצתית כמו: כרזה, משחק לימודי, עיתון קיר, מודל, מצגת, הצגה. המשימה תציג:		
צירוף עדויות הכוללות:	3	ביטוי לרעיונות גאוגרפיים ו/או לתכנים הנלמדים		
תוצר קבוצתי (מרכיבים של העבודה עצמה או צילום או קבצים תיעודיים שניתן לנתח ולקרא אותם). תיעוד		ביטוי למיומנויות ביטוי להתקדמות		
				משימה קבוצתית 30 נק'
				המשימה הקבוצתית המצורפת היא:

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית
 אגף חברה ורוח
 הפיקוח על הוראת "גאוגרפיה – אדם וסביבה" ו"מולדת, חברה ואזרחות"

התקדמות התוצר הקבוצתי		הקבוצה בפיתוח התוצר		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ שיח מורה תלמיד ▪ מחוון ועדויות להערכה באמצעותו 				
התרשמות המורה מעבודת התלמיד בקבוצה	5			
התייחסות להיבטים שונים בדף האישי ביטוי לרעיונות המדעיים בדף האישי	25	תשובות התלמיד בדף האישי.		דף אישי 15 נק'
תפקוד כללי של התלמיד	5			הערכה כללית 5 נק'